

Bygg och rivningsavfall – vad gäller?

Sedan 2020 finns det krav i avfallsförordningen att den som producerar bygg- och rivningsavfall ska sortera ut nedan angivna avfallslag och förvara dem skilda från varandra och från annat avfall:

- Trä
- Mineral som exempelvis betong, tegel, klinker, keramik och sten
- Metall
- Glas
- Plast
- Gips

Sedan tidigare finns det krav på utsortering av:

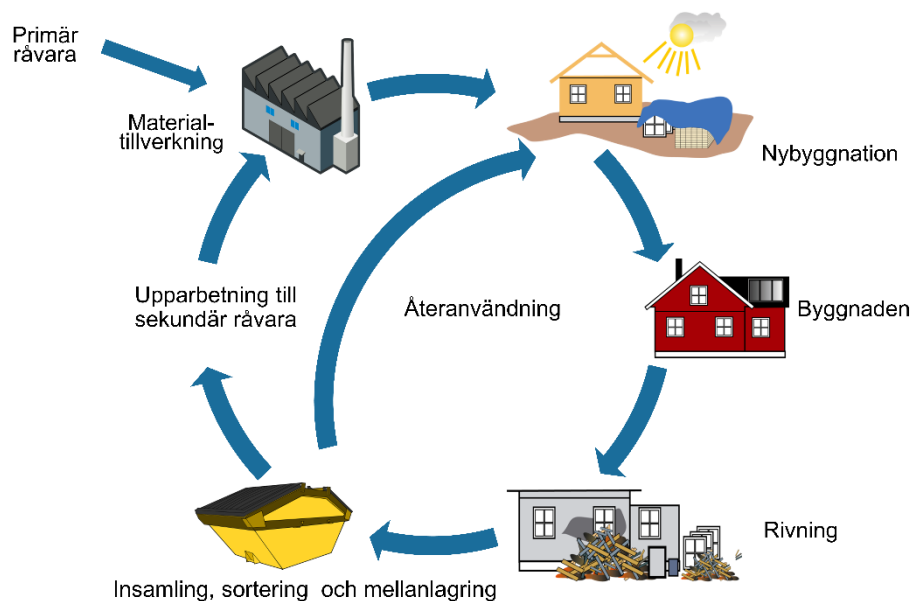
- Farligt avfall
- Returpapper
- Förpackningar
- Brännbart avfall

Det är byggherren som ansvarar för avfallshanteringen vid bygg- och rivningsverksamheten. Byggherren är den som för egen räkning utför eller låter utföra bygg- och rivningsarbeten.

Varför sortera bygg- och rivningsavfall?

I Sverige bildas cirka 15 miljoner ton bygg- och rivningsavfall årligen och mängden ökar för varje år. Syftet med lagkraven om sortering är bland annat att få till en mer cirkulär ekonomi, där resurserna behålls i kretsloppet i stället för att bli avfall. För att detta ska vara möjligt behöver vi tillsammans minska mängden avfall och öka återvinningen. En förbättring av avfallshanteringen kan också bidra positivt på klimatet och människors hälsa.

Ökad utsortering bidrar också till utbyggd och utvecklad infrastruktur för återvinning av olika byggmaterial.

Bygg- och rivningsavfallets kretslopp. Bilden kommer från RISE Rapport 2017:55

Exempel på vad som händer med avfall som sorteras ut

- Återbruk av fasadtegel minskar koldioxidutsläppen med upp till 96 procent.
- Gips mals ner till gipspulver som används vid tillverkning av nya gipsplattor.
- Fönsterglas återvinns ofta som isoleringsmaterial men också till nytt glas.
- Tillverkarna av plaströr, plastgolv och takdukar har insamling av spill. Insamlat material sorteras, tvättas och återvinns till nya produkter.

Miljöförvaltningen gör tillsyn

Det är miljöförvaltningen i kommunen som ansvarar för tillsyn av sorteringen av bygg- och rivningsavfall. Därför utför de tillsyn på bygg- och rivningsprojekt. Vid tillsynen tittar miljöförvaltningen på att bygg- och rivningsavfall sorteras vid källan, att hanteringen av avfall sker på ett sätt som underlättar återanvändning och återvinning samt att avfallet lämnas över till en godkänd mottagare.

Finns det undantag?

Det finns vissa avfallsslag som är undantagna. Exempel på sådana är de som är sammanfogade eller inbyggda på ett sätt som gör att de inte går att separera på plats utan risk för olägenhet. Sådana avfallsslag får lämnas osorterad till en avfallsanläggning. Det samma gäller om avfallet är förorenat.

Det är du som producerar avfallet som ska bedöma om undantagen är tillämpliga. Bedömningen ska dokumenteras och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten på begäran.

Kan jag få dispens?

Om det inte är möjligt att sortera bygg- och rivningsavfall enligt de nya bestämmelserna krävs en dispens från miljöförvaltningen. Dispens kan sökas om:

- separat insamling av avfallet inte är genomförbar eller
- fördelarna med utsorteringen inte överväger nackdelarna.

Dispens kan endast ges från kravet på utsortering av trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall, glas, plast och gips. Innan dispensansökan är handlagd och ni fått ett beslut ska avfallet hanteras och sorteras enligt gällande krav.

Var ska avfall lämnas?

Bygg- och rivningsavfall ska lämnas till mottagare som har tillstånd att ta emot avfallet. Tänk på att spara dokumentationen på hur avfallet har tagits om hand för att kunna redovisa till miljöförvaltningen på begäran.

Transport av avfall

Den som själv transporterar avfall som uppkommit i ens yrkesmässiga verksamhet kan behöva ansöka om tillstånd eller göra en anmälan till Länsstyrelsen. Om ansökan behöver göras beror på mängd och typ av avfall.

Den som yrkesmässigt transporterar avfall behöver alltid ansöka om tillstånd hos Länsstyrelsen. Som byggherre ska du kontrollera att transportören har tillstånd eller har gjort en anmälan.

Hantering av avfallsfrågan i bygglovsprocessen

Bygg- och rivningsavfall regleras även enligt Plan och bygglagen (PBL). I byggprojekt som är lovpliktiga eller anmälningspliktiga ska det finnas en

kontrollplan. Kontrollplanen ska bland annat innehålla följande uppgifter om avfallet:

- vilka avfallsslag som åtgärden kan ge upphov till,
- hur du ska ta hand om avfallet,
- hur du kommer säkerställa att avfallet materialåtervinns med hög kvalitet,
- hur du kommer hantera farliga ämnen säkert och på vilket sätt de kommer avlägsnas.

Vill du veta mer?

- Plan och bygglagen 2010:900.
- Miljöbalken 1998:808.
- Avfallsförordning 2020:614.
- Naturvårdsverkets föreskrifter om undantag från krav på utsortering av bygg- och rivningsavfall NFS 2020:7.
- På Naturvårdsverkets webbsida finns mer information om Bygg- och rivningsavfall och de nya reglerna. Vägledning och stöd – Avfall – Bygg- och rivningsavfall – Nya regler.